

51. Kdo to byl Konstantin?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

02.11.2023

Flavius Valerius Aurelius Constantinus (272-337), známý jako Konstantin I. nebo Konstantin Veliký, byl císařem Římské říše v letech 306 až 337. Vstoupil do dějin jako první křesťanský císař.

Byl synem řeckého úředníka, Constantiuse I. Chloruse, který byl roku 305 jmenován spolu s Galeriem augustem (pozn: V Římské říši byl systém tetrarchie, vládli dva augustové v obou polovinách říše a dva caesarové, jejich nástupci.). Když Constantius I. Chorus v roce 306 zemřel, Konstantin byl místním vojskem za obtížné politické situace, ještě zhoršené napjatými vztahy s dřívějším císařem Maximianem a jeho synem Maxentiem, prohlášen za císaře. Konstantin nejprve v roce 310 porazil Maximiana a potom Maxentia 28. října 312 v bitvě u Milvijského mostu. Tradice tvrdí, že Konstantin měl před bitvou vidění. Dívaje se na slunce, kterému jako pohan vzdával úctu, viděl kříž a přikázal svým vojákům, aby dali na své meče Kristův monogram (první dvě písmena řeckého jména Christos přes sebe položené). I když dál praktikoval pohanské obřady, od tohoto vítězství byl křesťanům

nakloněn. S Liciniusem, východním císařem, vyhlásil tzv. „Edikt milánský“ (viz následující otázka č. 51), který povoloval svobodu vyznání. Později se tito dva císaři utkali v bitvě a Konstantin Licinuse v roce 324 porazil a stal se jediným augustem císařství.

Konstantin uskutečnil mnoho reforem, administrativních, vojenských, hospodářských, ale kde nejvíce vynikl, byla politicko-náboženská ustanovení, na prvním místě ta, která vedla k pokřesťanštění impéria. Podpořil příslušné struktury na zachování jednoty církve jako způsob, jak zachovat jednotu státu a legitimizovat jeho monarchistické uspořádání, aniž by přehlížel další náboženské důvody osobního charakteru. Kromě církevně správních ustanovení podnikl kroky proti herezím a schizmatům. Na obranu jednoty církve bojoval proti schizmatu způsobeného donatismem

v severní Africe a svolal Nicejský koncil (viz otázka K čemu došlo na nicejském koncilu?), který měl vyřešit spory ohledně trojjediného Boha vyvolané Ariem. V roce 330 změnil hlavní město císařství, z Říma se přestěhoval do Byzantionu, které nazval Konstantinopol. Znamenalo to přerušování tradice, navzdory tomu, že chtěl zdůraznit křesťanský charakter hlavního města. Jak bylo tehdejší zvykem, nechal se pokřtít až krátce před smrtí. Pokřtil ho biskup Eusebius z Nikomédie, který s ariánstvím sympatizoval.

Kromě určitých „vad na kráse“ jeho vlády, jež byly pro dobu, kdy žil, poměrně obvyklé, například jeho náladová a násilná povaha, nelze mu upřít to, že dal církvi svobodu a podporoval její jednotu. Naopak není historicky jisté, že pro dosažení těchto věcí Konstantin mezi jiným určil, kolik má mít Bible knih. V tomto zdlouhavém procesu, jenž

skončil mnohem později, byla tato čtyři evangelia už po dlouhou dobu jediná, která církev uznala za pravé. Ostatní „evangelia“ Konstantin nezrušil, protože byla označena za heretická až o desítky let později.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Juan Chapa

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/51-kdo-to-byl-konstantin/> (14.03.2026)